

MIROSLAV FELDMAN

Rođen 1899. u Virovitici, doktorirao medicinu 1924. u Beču, djelovao je kao liječnik u Zagrebu, a od 1943. u NOB-u. Poslije oslobođenja nastavlja liječničkim pozivom u Sarajevu, Karlovcu i Zagrebu, gdje je 1955. izabran za predsjednika Društva književnika Hrvatske. U isto vrijeme obavljao je dužnost predsjednika Hrvatskog centra PEN-kluba Jugoslavije.

U književnosti je lirik i dramatičar. Prve pjesme objelodanjene su mu 1917. u »Savremeniku«, zatim 1919. u »Plamenu« i drugim tadašnjim časopisima. Tiskane zbirke: »Iza sunca« (1920), »Arhipelag snova« (1927), »Ratna Lirika« (1936), »Pjesme« (1955), »Pitat će kako je bilo« (1959) i »Izabrane pjesme«, Zagreb (1964). Pjesme su mu dijelom prožete lirskim refleksijama i meditacijama, a dijelom su krik i protest devetnaestogodišnjeg mladića koji se našao na fronti i prestravljeno uočuje strahotu neljudskoga klanja. Posljednje zbirke sadržavaju nekoliko protestnih pjesama iz doba narodnooslobodilačkog rata, u kojem je kao borac i kao liječnik sudjelovao.

U drami je stvorio osam djela, od kojih su prvih sedam izvedena na zagrebačkoj pozornici: »Vožnja« (1927), »Zec« (1932), »Profesor Žič« (1934), »Na uglu« (1935), »Srna« (1936), »U pozadini« (1939), »Iz mraka« (1946) i »Doći će dan« (1951, Karlovac). Drame »Zec« i »U pozadini« dobile su Demetrovu nagradu; sve bez razlike prikazivane su na većim jugoslavenskim pozornicama, a pojedine i na austrijskim i češkim. Tiskane su u nekoliko navrata.

Feldmanovo dramsko djelo sastavni je dio hrvatskog modernog teatra u razdoblju između dva rata. Uz Krležu, Begovića, Kulundžića nesumnjivo je najmarkantnije ime toga razdoblja. Uvjereni pacifist, rat mu je bio česta tema njegovih drama u kojima se nikada nije služio svojim nesumnjivim dramskim umijećem kao sredstvom za ekshibiciju jeftinih efekata, niti je spekulirao s naklonošću publike. Naprotiv je, kao napredni pisac, zahvaćao u srž problematike društvenog stanja i otkrivao njegove uzroke, uvijek prožet istinskim humanističkim nazorima.

Osim već spomenutih zbirki pjesama, te drama od kojih su mnoge prevedene na strane jezike, a neke i objavljene kao knjige, te prikazivane na stranim pozornicama (Prag, Beč itd.), njegove pjesme bijahu objavljene i u ovim antologijama: Antologija savremene lirike (Mirko Deanović i Ante Petravić, Split 1922); Anthologie de la poesie Yugoslave (Miodrag Ibrovac, Paris 1935); Hrvatska moderna lirika (Dragutin Tadijanović i Olinko Delorko, Zagreb 1933); Antologija novije hrvatske lirike (Mihovil Kombol, Zagreb 1934); Gramatyka jezyka chorwackiego czyli serbskiego (Julije Benešić, Warszawa 1939); Jugoslawische Lyrik der Gegenwart (Herbert Gottschalk, Gütersloch 1964); Panorama hrvatske književnosti (Vlatko Pavletić, Zagreb 1965); Novija jugoslavenska poezija (Mitrev, Petre, Popović, Vučetić, Zagreb 1966); Antologija hrvatske poezije (Šoljan i Miličević, Zagreb 1969); Zlatna knjiga hrvatskog pjesništva (Vlatko Pavletić, Zagreb 1970) i dr.

Osim dviju Demetrovih nagrada za dramu (1935. i 1939), poslije rata bijaše nagrađen nagradom Društva književnika Hrvatske za knjigu »Pjesme« (Zagreb 1955); nagradom »Vladimir Nazor« za životno djelo, Zagreb 1972; odlikovan je ordenom rada I. reda, 1960; ordenom za sluga za narod sa zlatnom zvijezdom, 1970, a primio je i druga priznanja.

Književno djelo Miroslava Feldmana neizbrisivo je upisano u suvremenu hrvatsku književnost; kao što su mu pjesme zastupljene u svim hrvatskim i jugoslavenskim antologijama, tako mu i drame pripadaju najsugestivnijim ostvarenjima hrvatske i jugoslavenske dramske književnosti prve polovine dvadesetog stoljeća.